

Prof. St. Šalkauskio 50 m. sukakties proga

Žinios apie gyvenimą ir darbus

1. Gyvenimas ir studijos

Stasys Šalkauskis gimė Ariogaloje, gydytojo Julijono Š. ir Barbaros Goštautaitės sūnė. šeimoje, 1886 m. gegužės mėn. 4-16 d. Vidurinė ir aukštesnė mokslų mokykla Šiaulių gimnazijoje nuo 1895 iki 1905 m. Paskui, nuo 1905 iki 1911 m. pradėjo studijuoti ir baigė juridinius ekonominius mokslus Maskvos Universitete. Būdamas dar studentu, važinėjo nuo 1908 m. Rusijos Turkestaną, nes dėl plaučių ligos turėjo reikalo praleisti ne vien žiemą pietuose. Baigęs mokslus apsigyveno ten Samarkando mieste, tarnavo komercijos bankuose ir sykiu jo prisiekusiojo advokato padėjėjo pareigas.

1915 m. gale Lietuvių Draugijos Centralinio Komiteto nukentėjusiems dėl karo šelpiti (Petrapilyje) buvo pasiūstas specialiuoju galiotiniu Šveicarijos organizuoti pagalbai vokiečiai okupuotai Lietuvai ir lietuviams belaisviams šelpiti. Atvykęs Šveicariją, apsigyveno Friburge, prisidėjo prie jau sudaryto gyvenusių ten lietuvių Generalinio Komiteto karo aukoms šelpiti ir vienu laiku mokė studijuoti filosofijos ir pedagogikos mokslus Friburgo Universitete. 1916 m. vasarą atsisakė nuo savo pareigų Petrapilio Centraliniame Komitete ir labiau atsidėjo akademinėms studijoms, tačiau drauge dirbo lietuvių belaisvių šelpimo darbui ir gamino informacinius raštus apie Lietuvą. 1919 m. teikė Filosofijos Fakultetui savo disertaciją, o 1920 m., išlaikęs doktorato egzaminus, gavo filosofijos daktaro laipsnį.

2. Darbai ir raštai

Sugrąžęs Lietuvon buvo pakviestas lektoriumi Kauno Aukštuosius Kursus, kuriuose dirbo 1920 ir 1921 m. sistėigus Lietuvos Universitetui, buvo pakviestas (1922.11.20) filosofijos docentu Teologijos Fakultete, kuris greit buvo pertvarkytas pagal Steigiamojo Seimo priimtą Universiteto statutą Teologijos-Filosofijos Fakultete. 1922.VI.9 d. buvo pakeltas to fakulteto ekstraordinariu, o 1928.XII.2 d. — ordinariu profesoriumi. Iki 1935 m. rudens dėstė vairius filosofijos ir pedagogikos mokslus, bet paskutiniu laiku apsiribojęs pedagoginės teorijos sistema.

Nuo pat L. K. Mokslo Akademijos sistėigimo (1922 m.) yra jos narys:

iš pradžios buvo nariu mokslo m g ju, dabar yra narys mokslininkas. Nuo 1924 iki 1930 m. buvo antruoju Akademijos vicepirmininku. Pirmajame Lietuvi Katalik Mokslinink ir Mokslo M g j suvažiavime (1933.11.27-28 d.) buvo paskelbtas sykiu su prel. Al. Dambrausku ir prof. Pr. Dovydai iu vienu iš trijų pirm j Lietuvos katalik akademik .

Yra vienas iš dalyvi ateitinink s j džio, su kuriuo pirm kart su-
jo kontakt 1910—19J1 m. Maskvoje, susitikdamas su Pr. Dovydai iu. Šito pastarojo paragintas, m 1911 m. rašyti „Ateit“, gyvendamas jau Samarkande. Friburge priklaus prie lietuvi student draugijos „Litua-
nia“; kuri ateitinink buvo laikoma savo skyriumi. Sugr ž s Lietuvon da-
lyvavo sendraugi ateitinink organizavime ir, kaip sendraugis, prisideda prie ateitinink gyvavimo. Nuo 1927 iki 1930 m. buvo Vyriausiuoju Atei-
tinink Vadu. 1930 m. Ateitinink Kongrese paskelbtas pirmuoju Ateiti-
nink Federacijos garb s nariu.

1920 m. sykiu su K. Pakštu steig Romuvos Draugij ir m redaguoti „Romuvos“ metrašt . Žurnalo iš jo du numeriai; Romuvos Draugija buvo likviduota 1930 m.

Bendradarbiavo šiuose laikraš iuose: Ateityje, Draugijoje, Romuvoje., Naujoje Vaidilul je, Logos'e, Židinyje, Švietimo Darbe, Tiesos Kelyje, Nau-
joje Romuvoje ir k. Jo raštai pagal savo turin gal t b ti suskirstyti šiais skyriais: a) filosofija, b) pedagogika, c) tautyb s problema, d) visuomeni-
niai klausimai, c) katalik jaunuomen s (ateitinink) ideologija, d) filoso-
fin terminologija ir e) vairenyb s. Žemiau stengiamasi suteikti kuo pil-
niausi jo r a š t b i b l i o g r a f i j chronologine tvarka.

BIBLIOGRAFIJA

1911 m.:

1. Ernestas Hello: Vienas b tinai reikalingas dalykas. Vert N. „Ateitis“ 2 nr., 52-56 p.

2. Zarzewie (Žarija) lenk jaunuomen s laikraštis, išein s Lvo-
ve. NN. 8-9, 11-12, 1910 m. Paraš Aa. Ateitis 3 nr., 101-103 p.

1913 m.:

3. Ernestas Hello: Religijos nežinojimas. Vert N. Ateitis 1 nr.,
5-10 p.

4. VI. Solovjovas: „Kristus iš numir li prisik l . Vert S. S.
„Ateitis“ 4 nr., 155—158 p.

5. Bažny ia bei kult ra (Pratartis. Tiesa apie Diev). Drau-
gija 83 nr., 257-263 p.

67 Bažny ia bei kult ra (Tiesa apie žmog). Draugija 84 nr.,
360-372 p.

1914 m.:

7. Bažny ia bei Kult ra (Tiesa apei žmog — t sinys). Draugija
86 nr., 160-180 p.

8. Bažny ia bei Kult ra (Tiesa apie Dievažmog -Krist). Drau-
gija 87 nr., 266—282 p.

1919 m.:

9. Det oekonomiske Liv i Litauen. (Ekonominis Lietuvos gyvenimas). Rinkinyje „Lysskaer“, Koebenhavn, 40-58 p. (Vertimas pažymtas slapyvardžiu Dr. Goštautas).

10. Sur les Confins de deux Mondes (Essai synthétique sur le problème de la Civilisation Nationale en Lituanie). Ed. „Atar“ Genève. 271 p.

11. L'Ame du monde dans la philosophie de Vladimir Soloviev. Knospe u. Daue Berlin. 122 p.

1921 m.:

12. Pirmosios Atžalos (Tautybės esmė. Istorinio lietuvių tautos likimo ypatybės). Romuva 1 nr., 20-44 p.

13. Kriškėioniškoji politika ir gyvenamoji valanda. Ten pat. 45-76 p.

14. J. J. R.: Ernesto Heilo gyvenimas ir veikalai. Vert. Salduvos Žynys. Ten pat, 79-87 p.

15. Ernesto Hello: Križio valandos ir aktualūs dalykai. Vert. Salduvos Žynys. Ten pat, 88-92 p.

16. Ernesto Hello: Praktiniai žmonės. Vert. Salduvos Žynys. Ten pat, 93-98 p.

17. Filosofija ir mūsų gyvenimas. Logos 1-2 s. s., 18-26 p.

1922 m.:

18. Rūta darželis. Naujoji Vaidilutė, 1-ji metė 1-šios s. s., 6-13 p.

19. Prof. M. de Munnynck'as lietuvių tautai. Romuva 2 nr., 3 p.

20. Prof. M. de Munnynck'as: Prakalba, pasakyta palaiminant lietuvių studentų liav (vertimas). Ten pat, 5-19 p.

21. Pirmosios atžalos (Tautinės civilizacijos problema Lietuvoje). Ten pat, 20-56 p.

22. Piliutinio ugdymo gairės. Ten pat, 67-88 p.

23. Pirmutinės prielaidos visuomeninei kritikai Lietuvoje. Pasirašyta St. Šis. Ten pat, 89-98 p.

24. Ernestas Hello: Kritika. Vert. Salduvos Žynys. Ten pat, 99-110 p.

25. Ernestas Hello: Kritikos prievolės. Vert. Salduvos Žynys. Ten pat, 111-116 p.

26. Filosofijos mokslo ypatybės. Logos 3-4 s. s., 129-139 p.

1923 m.:

27. Mokyklų tipai ir mūsų vyriausybės viduriniai ir aukštesnieji mokyklų statymo projektai. Lietuvos Mokykla 11 s. s., 433-453 p.

28. La problemo de nacia civilizacio en Litovujo (I. Maernio versta iš lietuvių kalbos). Litova Almanako, 103-140 p. Kaunas.

29. La vera patriotizmo kai la formoj de gia esprimigo (J. Maernio versta iš lietuvių kalbos). Ten pat, 179-207 p.

30. La proprecoj de la historia sorto de Litovujo (J. Maernio versta iš lietuvių kalbos). Ten pat, 263-267 p.

1924 m.:

31. Prof. M. de Munnynck'as apie mūsų tautinę liavą. Rytas 32 nr. (atkarpoje).

32. Pasaulis ir filosofija. Logos 1 nr., 46-55 p.

33. Piliutinės, sutartinės ir priklausomybės principai ugdymo sistemoje. Lietuvos Mokykla 7 nr., 285-296 p.

34. Rimoldas-Mickevičius. Židinys 1 nr., 34-50 p.

1925 m.:

35. Kult ros vajas ir studentija. Draugas (Chicago) 8 nr.
 36. Terminologijos teorija ir lietuviškoji filosofijos terminija. Logos 1 nr., 1-21 p.
 37. Dorinimo reikalas mokykloje. Lietuvos Mokykla 9 nr., 321-345 p.
 38. Tikrasis patriotizmas ir jo reiškimosi lytys. Logos 2 nr., 169-185 p.
 39. M. K. Iurlionis (Stud. A. Januševičiaus versta iš pranc z kalbos). Ateitis 9-10 nr., 396-402 p.
 40. Susidraugavimo puot pradedant (pasirašyta St. Š-is). Ateitis 11 nr., 465-469 p.
 41. Ateitinink principai bei pareigos. Židinys 8-12 nr., 225-268 p.; Ateitis, II-jo Jubilėjaus Kongreso s s., 33-70 p.
 42. Kult ros filosofijos metmens. Logos 2 nr., 124-161 p.

1926 m.:

43. Bendrosios mokslinio darbo metodikos pradai. (Pratartis. žanga. Studentas, kaip akademinė studij darbininkas). Židinys 1-2 nr., 57-77 p.
 44. To paties dalyko t sinys: Moksliskasis subrendimas. Mokslinio darbo priemon s bei šaltiniai. Židinys 3 nr., 157-175 p.; 4 nr. 227-247 p.; 5 nr. 313-338 p.
 45. To paties dalyko t sinys: Mokslinio darbo r šys. Židinys 6-7 nr., 458-478 p.; 8-9' nr., 61-68 p.
 46. To paties dalyko t sinys: Mokslo veikalo rašymas. Židinys 12 nr., 326-346 p.
 47. Bendrosios mokslinio darbo metodikos pradai. Kaunas 136 p. (Atspauda iš Židinio 1-2, 3, 4, 5, 6-7, 8-9 ir 12 nr.).
 48. Kult ros filosofijos metmens. Logos 1 nr., 1-56 p.
 49. Kult ros filosofijos metmens. (Stud. K. Barkausko santrauka, sudaryta pagal autoriaus užrašus). Kaunas, 96 p. (Atspauda iš Logos'o 1925 m. 2 nr., ir 1926 m. 1 nr.).
 50. Lietuvi tautos ugdymo uždaviniai. Kaunas 15 p. (Atspauda iš Židinio 3 nr.).
 51. Ly i skirtumai ir ugdymo individualizacija. Naujoji Vaidilut 3 nr., 113-126 p.; 4 nr., 163-173 p.
 52. Racionali mokykl organizacijos sistema. (Platesnio referato santrauka). Kaunas, 16 p.
 53. Skautai ir pasaul ži ra. Ateitis 4 nr., 211-220 p.; 5 nr., 279-288 p.
 54. Vladimiras Solovjovas ir jo pasaulio sielos koncepcija. Logos 2 nr., 175-214 p.
 55. Autokritikos žodis d l rašinio: Bažny ia bei Kult ra. Židinys 8-9 nr., 36-38 p.
 56. Momento reikalai ir princip reikalavimai. (Visuomenin s pusiausvros stoka ir pašauktasis pusiausvros veiksnys). Židinys 6-7 nr., 436-450 p.
 57. To paties dalyko t sinys: Krišk ioniškoji pusiausvros taktika. Židinys 8-9 nr., 40-47 p.
 58. To paties dalyko t sinys: „Visuomenin pusiausvros organizacija ir atitinkamas katalik visuomen s susiorganizavimas. Židinys 10 nr., 163-172 p.; 11 nr., 230-242 p.; 12 nr., 303-319 p.

1927 m.:

51. Racionali mokykl organizacijos sistema. Kaunas 39 p. (Atspauda iš Lietuvos Mokyklos 1926 m. 12 nr.).
 60. Terminologijos teorija ir lietuviškoji filosofijos terminija. Logos 1 nr., 1-32 p.; 2 nr. 171-174 p.
 61. Pedagogin pažanga ir didieji pedagogai. Lietuvos Mokykla 1-3 nr., 2-6 p.

62. Reikiamoji reform dvasia. Rytas 27 nr. (atkarpoje).
 63. Visuomeninis aukl jimas ir jo svarba šiais laikais. Židinys 1 nr., 20-29 p.
 64. Visuomeninio aukl jimo tikslai. Židinys 2 nr., 99-108 p.; 3 nr., 198-208 p.
 65. Pagrindinis visuomeninio aukl jimo priemonės. Židinys 4 nr., 258-269 p.; 5-6 nr., 380-387 p.
 66. Bendrieji visuomeninio aukl jimo uždaviniai. Židinys 7-8 nr., 29-46 p.; 9 nr., 130-138 p.; 10 nr., 209-218 p.
 67. Menas vadovauti. Jaunimo Vadas 4-6 nr., 16-25 p.
 68. Išvidinis moters atsivadavimas, kaip tikros jos emancipacijom pradžia. Židinys 11 nr., 331-332 p.
 69. Gimnastika ir sporto esmė. Židinys 11 nr., 301-305 p.
 70. Fizinis lavinimas ir jo tikslai. Švietimo darbas 9 nr., 860-872 p.; 10 nr., 1023-1014 p.; 11 nr., 1161-1175 p.
 71. Pastabos apie Herberto Spencerio pedagogiką. (Pratarties prie A. Kasakai to vertimo Herbertas Spencer'is: Proto, doros ir k no aukl jimas), Kaunas 1927 m.; III-XXIII p.

1928 m.:

72. Visuomeninio veikimo principai. Tiesos Kelias 1 nr., 37-38 p.
 73. Fizinis lavinimas ir jo tikslai. Klaipėda 49 p. (Atspauda iš Švietimo Darbo 1927 m. 9, 10 ir 11 nr.).
 74. Filosofijos vada. I. Propedeutinis dalis. Kaunas 31 p. (Atspauda iš Logos'o 1 nr. straipsnio: „Propedeutiniai filosofijos mokslo klausimai“).
 75. Jaunuomenės idealizmas ir modernieji šokiai. Kaunas 16 p. (Atspauda iš Židinio 3 nr.).
 76. Specialieji visuomeninio aukl jimo uždaviniai. (Politinis aukl jimas). Židinys 4 nr., 262-275 p.
 77. Tautybė, patriotizmas ir lietuvių tautos pašaukimas. Kaunas 24 p. (Atspauda iš Židinio 5-6 nr.).
 78. Grožis filosofijos šviesoje. Logos 2 nr., 126-136 p.
 79. Lithuania. Educational Yearbook of the International Institute of Teachers College Columbia University 1927. New York. 231-259 p.
 80. Vienas iš giliausių mano sitikinimų. Ateitis 4 nr., 171-172 p.

1929 m.:

81. Mano atsiminimai iš gimnazijos laikų. Ateitis 5-6 nr., 247-251 p.
 82. Spaudos draudimo pamoka lietuvių tautai. Židinys 5-6 nr., 462-465 p.
 83. Ateitininkų ideologija ir josios realizavimas gyvenimo praktikoje. Židinys 11 nr., 313-327 p.

1930 m.:

84. Skautai ir pasaulis šiandien. Kaunas 24 p. (Perspausdinta iš Ateities 1926 m. 4 ir 5 nr.).
 85. Lietuva politinės geografijos šviesoje. Židinys 1 nr. 38-47 p.; 2 nr., 137-148 p.; 3 nr., 246-258 p.
 86. Specialieji visuomeninio aukl jimo uždaviniai. (Politinis aukl jimas). Židinys 5-6 nr., 464-472 p.
 87. Visuomeninio mokslo tautos atgimimo reikalas. Židinys 7 nr., 49-52 p.; Ateitis 11 nr., 470-474 p.
 88. Konfesinė mokykla. Tiesos Kelias 10 nr., 569-584 p.

1932 m.:

89. Ekonominis aukl jimas. Židinys 1 nr., 18-33 p.
 90. Socialinis aukl jimas. Židinys 2 nr., 128-145 p.
 91. Tautinis aukl jimas. Židinys 3 nr., 221-239 p.

92. Tarptautinis aukl jimas. Židinys 4 nr., 316-331 p.
 93. Visuomeninio aukl jimo veiksniai. Židinys 5-6 nr., 406-421 p.
 94. Su pirmuoju Židinio Redaktoriumi prof. V. Mykolai iu atsi-
 sveikinant. Židinys 7 nr., 3-4 p.
 95. Svarbieji lietuvi tautos ugdymo uždaviniai. Židinys 8-9 nr.,
 110—126 p.; 10 nr., 227—243 p.
 96. Estetin Ateitinink ideologija. Židinys 4 nr., 364-367 p.;
 Ateitis 5 nr., 218-221 p.
 97. Paži ra Student Ateitinink dabart ir ateit. Student
 Ateitinink S jungos leidinyje „Savu keliu“. (Kaunas 1932), 22-23 p.
 98. Vykdomojo Ateitinink Vajaus reikalai. (Atviras laiškas vi-
 siems ateitinink Federacijos nariams). Kaunas 24 p.- (Atspauda iš
 Ateities 6 nr.).
 99. Visuomeninis aukl jimas. Kaunas 198 p. (Atspauda iš Ži-
 dinio 1927 m. 1, 2, 3, 4, 5-6, 7-8, 9, 10 nr.; 1928 m. 4 nr.; 1930 m.
 5-6 nr.; 1932 m. 1, 2, 3, 4, 5-6 nr.

1933 m.:

100. Ateitinink ideologija paskutini laik formavimosi vyks-
 me. Šv. Kazimiero Dr-jos leidinys. Kaunas 219 p.
 101. Lietuvi tauta ir jos ugdymas. Sakalo B-v s leidinys, Kau-
 nas 196 p.

1934 m.:

102. Na pograniczu dwóch wiatów. Wiadomo ci Literacki» (War-
 szawa) 12 nr.
 103. Terminologijos teorija ir lietuviškoji filosofijos terminija.
 (Termin kategorijos). Logos 1 nr., 1-58 p.
 104. Kritis s pastabos kai kuriems m s gramatikos terminams.
 Gimtoji kalba 5-6 s s., 66-69 p.
 105. 15 met kult rin je Lietuvos tarnyboje. (Prof. J. Freto at-
 vykim Lietuvon minint). Kaunas 39 p. (Atspauda iš Židinio 7 ir
 8-9 nr.).
 106. Židinvs — vedamosios minties laikraštis. Židinys 12 nr.,
 474-478 p.

1935 m.:

107. vedamoji pedagogikos dalis. (Sisteminga santrauka). Kaunas
 53 p. (Atspauda iš Logos'o 1 nr.).
 108. Pagrindiniai termin darybos principai. Gimtoji Kalba 4
 s s., 49-52 p.
 109. Kariuomen s, kaip tautos ugdymo veiksnys. Židinys 7 nr.,
 12-18 p.
 110. Apie darbo ir bendradarbiavimo programos projekt . Ry-
 tas 152 ir 153 nr.
 111. Vyskupas Paltarokas, kaip vado tipas. Panev žio Bal-
 sas 36 nr.

1936 m.:

112. Lavinimo mokslas. Lietuvos Mokykla 1 nr., 3-13.
 113. Protinimo organizacija. Lietuvos Mokykla 2 nr. 81-95 p.
 114. Išviršin s protinimo s lygos. Lietuvos Mokykla 3 nr.,
 161-172 p.
 115. Ideologiniai dabarties krizi pagrindai ir katalikiškoji pa-
 saul ži ra. (Trumpesnioji redakcija). Židinys 3 nr. 257-271 p.
 116. Romuvie i deklaracija. (Sveikintina iniciatyva visuomeni-
 n s minties srityje). Naujoji Romuva 11 nr., 241-246 p.
 117. Išvidin s protinimo s lygos. Lietuvos Mokykla 4 nr.,
 241-251 p.

118. Mokomasis lobis ir jo santvarka. Lietuvos Mokykla 6-7 nr. 401-412 p.
119. Žodis mano kritikams. Naujoji Romuva 21-22 nr., 484 p.
120. Mano kritik pasiaiškinim vertinimas. Naujoji Romuva 25-26 nr., 531-32 p.
121. Ideologiniai dabarties krizi pagrindai ir katalikiškoji pasaul ži ra. (Ilgesnioji redakcija). Suvažiavimo Darb II t., 45-80 p.
122. Vairo Redaktoriaus diskvalifikavimo klausimu. Naujoji Romuva 31-32 nr., 605-607 p.
123. Bendroji pratinimu metodika (žanga. Protinimo vyksmas). Lietuvos Mokykla 8-9 nr., 481-491 p.
124. Atsakymas „užpultajam“ Vairo Redaktoriui. Naujoji Romuva 38 nr., 703-704 p.
125. Mokymo metodai. Lietuvos Mokykla 10 nr., 561-568 p.
126. Jaunesniojo mokslo personalo pasiruošimas profes rai. (Keli aukštosios autodidaktikos bruožai). V. D. Universiteto Žinios 5 nr., 132-143 p.
127. Kas kaltas d l nusit susio triukšmo ir išbl susios polemikos? Naujoji Romuva 42 nr., 831—832 p.
128. Mokymo lytys. Lietuvos Mokykla 11 nr., 641—648 p. ir 12 nr., 743-750 p.
129. Prof. Pr. Dovydai io vaidmuo Lietuvos mokslinime (Jo 50 met sukakties proga). Židinys, 11 nr., 413-422 p.
130. Atsakymas prof. Pr. Dovydai iui, pritaikytas jo 50 met sukakties progai (1886—XII.2—1936). Ateitis 12 nr., 474-481 p.

VAIRIOS SMULKMENOS

131. Studento St. Šalkauskio laišakai kunigui J. Tumui a 1918. 1V.14 d., b) 1918.IV. 16 d., c) 1918.IV.22 d., d) 1918.IV.29 d. M s Senov 1922 m. I t. 4 ir 5 kn. 527-538 p.
132. Žaidimas ir fizinis darbas pedagogikos šviesoje (ištrauka iš pedagogini paskait). J ga ir Grožis 1927 m. 3-5 nr., 2—5 p.
133. Laiškas Lietuvos Studento Redaktoriui apie pavardži su-lietuvinim . Lietuvos Studentas 1933 m. 12 nr. 1 p.
134. Fizinio lavinimo reikšm . J ga ir Grožis 1928 m. 1 nr., 2—6 p.
135. Pasisakymas apie abstinencij ir blaivyb . Lietuvos Žmon s, kurie negeria. Kaunas 1933 m., 28—29 p.
136. Sveikinimas „Kariui“. Karys 1934 m. 21 nr., 406 p.
137. Sveikinamasis laiškas „Ateities“ Redaktoriui. Ateitis 1936 m., 1 nr., 13—14 p.
138. Laiškas Naujosios Romuvos Redaktoriui. Naujoji Romuva 1936 m. 44 nr., 881 p.
139. Laiškas Naujosios Romuvos Redaktoriui. Naujoji Romuva 1936 m. 41 nr., 796 p!
140. Vedamosios ruošimosi profes rai id jos. V. D. Universiteto Žinios 1936 m., 6 nr.

APIE PROF. ST. ŠALKAUSK

- M a c e i n a A., Prof. St. Šalkauskio pedagogika. Jo 60- i met sukaktuvi proga. Lietuvos Mokykla, 1936 m., nr. 5, 329-348 p.
- M a c e i n a A., Kult ros filosofijos vadas, Kaunas 1936, 51—69 p.